

Til: Norsk Filminstitutt

E-post: post@nfi.no

Kopi til: mette.tharaldsen@nfi.no

Lillehammer, 18.08.2025

Høringsvar fra Østnorsk Filmsenter på vegne av Innlandsbransjen

Østnorsk Filmsenter takker for muligheten til å gi innspill til forslaget om en felles nordisk bærekraftstandard (NES). Dette svaret er sendt på vegne av audiovisuelle produsenter og kreative næringsaktører i Innlandet, med særlig vekt på gjennomførbarhet, økonomisk bærekraft og den sårbare strukturen mange av bransjens aktører opererer innenfor.

Vi støtter intensjonen bak NES og anerkjenner behovet for felles miljømessige standarder. Samtidig mener vi at flere av kravene i sin nåværende form kan skape utilsiktet ulikhet, byråkratisering og svekket reell bærekraft – spesielt for små og mellomstore produksjoner i regionene.

Kommentarer til punktene i høringsnotatet

1. Innledning / Bakgrunn

Vi støtter arbeidet med å utvikle en felles nordisk bærekraftstandard og deler målsettingen om å styrke den miljømessige innsatsen i bransjen. Vi understreker samtidig at bærekraft må forstås helhetlig – og inkludere også sosial og økonomisk bærekraft.

2. Behov for standardisering

Et felles rammeverk kan være nyttig, men må utformes med fleksibilitet og tilpasningsevne. Produksjoner i regionene har ofte annen logistikk, økonomi og arbeidsform enn større, urbane produksjoner. En for rigid standard kan derfor virke ekskluderende og skape økt ressursbruk uten tilsvarende gevinst.

3. Struktur og oppbygning av standarden

Standardens moduloppbygging virker hensiktsmessig. Vi støtter ideen om differensiering, men savner tydeligere rammer for hvordan små og sårbare produksjoner skal kunne dokumentere innsats uten at det medfører uforholdsmessig tids- eller ressursbruk.

4. Innhold i standarden

4.1 Definisjoner

Vi ber om at definisjonene gjennomgås med tanke på praktisk bruk i produksjonshverdagen. Eksempler og tydelig avgrensning vil styrke forståelsen.

4.2 Klimabudsjett og rapportering

Vi støtter at produksjoner oppfordres til å sette miljømål, men advarer mot krav om detaljerte klimabudsjett for alle produksjoner. Krav til rapportering bør stå i forhold til produksjonens størrelse og tilgjengelige ressurser.

4.3 Bærekraftkoordinator

Krav om egen koordinator i alle produksjoner kan være u hensiktsmessig, spesielt i små team. Vi foreslår at rollen heller integreres i eksisterende funksjoner, med veiledning tilgjengelig for dem som trenger det. I små produksjoner er det vanlig at én person har flere roller. Et krav om en egen bærekraftkoordinator kan da bli en formalitet, uten at det gir reell effekt.

5. Forholdet til annen regulering

Det er viktig at NES ikke overlapper eller kolliderer med krav fra nasjonale tilskuddsordninger. Vi oppfordrer til at standarden utformes i tett dialog med eksisterende støtteforvaltere, slik at produsentene ikke må forholde seg til motstridende regelverk.

Enkelte krav kan også potensielt komme i konflikt med annet lovverk. For eksempel vil en forventning om å redusere bruk av engangsservice og gå over til flergangsservise kunne stride mot hygieneregler fra Mattilsynet, særlig i mindre produksjoner uten tilgang på kjøkken eller egnet oppvask. Vi ber derfor om at slike krav gjennomgås i samarbeid med relevante myndigheter, for å sikre at standarden er praktisk og lovlig å gjennomføre.

6. Anvendelse av standarden

Vi støtter at standarden i første omgang knyttes til offentlige tilskudd, men understreker at dette må skje på en måte som ikke undergraver bransjens økonomiske bærekraft. Mange små og mellomstore produksjoner opererer allerede med lav bemanning, høy belastning og begrensede rammer – ofte uten rettferdig betaling eller kompensasjon for overtid. Å innføre nye krav uten samtidig å øke støttenivået vil forsterke en allerede presset situasjon og gjøre det vanskeligere å opprettholde aktivitet og rekruttering, særlig i regionene.

Vi anbefaler derfor at kravene innføres **gradvis og differensieres etter produksjonens størrelse, budsjett og kompleksitet**. En trinnavis tilnærming vil gjøre standarden mer treffsikker og gjennomførbar. Et mulig eksempel:

- **Små produksjoner** (f.eks. under 1 mill. kr): Kun grunnleggende sjekkliste og refleksjon.
- **Mellomstore produksjoner** (1–5 mill. kr): Forenklet krav om rapportering på sentrale områder.

- **Store produksjoner** (over 5 mill. kr): Full implementering av standarden, med dokumentasjon og ansvarlig funksjon.

Uavhengig av kategori foreslår vi i tillegg at hver produksjon forplikter seg til å **prioritere ett bærekraftsområde spesielt**, der innsatsen forsterkes og følges opp tydelig. Dette gir eierskap, handlingsrom og bedre forankring – uten å skape unødvendig byråkrati. I innføringsfasen bør det særlig verdsettes når en produksjon har fordypet seg i ett område og utvist betydelig innsats, også om andre krav ikke fullt ut er oppfylt. Dette vil gi mer realistiske og motiverende rammer for læring og utvikling.

Videre bør standarden sees i sammenheng med de støttesystemene den skal virke innenfor. For å sikre reell gjennomføring og forankring, bør det vurderes **økonomiske insentiver eller bonusordninger** for produksjoner som dokumenterer bærekraftig praksis utover minimumskravene. Slike insentiver kan f.eks. gis som bonusutbetaling etter innlevert og godkjent bærekraftsrapport, og dermed motivere til ekstra innsats og etterlevelse.

For lavbudsjettsproduksjoner med få personer i staben er det særlig viktig at kravene ikke forutsetter ekstra bemanning eller avanserte prosesser som krever ressurser produksjonen ikke rår over. Uten styrking av støtterammene vil nye krav føre til økte kostnader uten tilstrekkelig kompensering, og dermed kunne svekke bærekraften i selve bransjeøkosystemet.

Til slutt vil vi understreke betydningen av en gjennomgang av **Insentivordningen**. Skal større produksjoner oppfylle skjerpede krav til bærekraft, må det også etableres finansielle virkemidler som gjør dette mulig.

7. Grense for anvendelse

Vi støtter at det settes en nedre grense for hvilke produksjoner som skal omfattes av standarden. Dette er avgjørende for å unngå at små og ressursknappe prosjekter pålegges krav de ikke har kapasitet til å oppfylle. Samtidig må slike grenser utformes med forståelse for at lavbudsjettsproduksjoner i regionene ofte leverer høy kvalitet med begrensede midler.

Grensen bør ikke bare baseres på budsjett, men også ta hensyn til prosjektets varighet, bemanning og kompleksitet. Et kort dokumentarprosjekt med tre personer og et budsjett på 300 000 kroner kan ikke sammenlignes med en flerkameraproduksjon til 2 millioner.

Vi anbefaler derfor at grensen kobles direkte til den graderte modellen foreslått i punkt 6, og at det kommuniseres klart hvilke krav som gjelder i de ulike kategoriene. Dette gir forutsigbarhet og senker terskelen for å ta standarden i bruk – også blant de minste aktørene.

7.1 Klimakalkulator og rapporteringsverktøy

Vi vil særlig trekke frem behovet for en løsning knyttet til CO₂-kalkulatoren, som etter standarden skal benyttes i klimabudsjett og -rapportering. Dersom verktøyet er forbeholdt dem som har tilgang via større samarbeidspartnere eller som har råd til kommersiell lisens, vil det skape forskjellsbehandling i praksis. Det må derfor utvikles en ordning for tilgang og kostnadsdekning, som gjør det mulig for små og uavhengige produksjoner å bruke de samme verktøyene som større aktører.

På sikt bør det utvikles et felles nordisk, offentlig finansiert klimaverktøy, som er lett å bruke, gir pålitelig dokumentasjon og sikrer likebehandling på tvers av landet og Norden.

8. Juridisk forankring i forskrift

Vi støtter at standarden gis hjemmel i forskrift, forutsatt at implementeringen skjer i tett dialog med bransjen og at det etableres gode overgangsordninger. Bransjen er positiv til regulering, men trenger forutsigbarhet og realistiske krav. Det bør åpnes for at det utvikles støttemateriell og veiledning parallelt med innføringen.

9. Konsekvenser

9.1 Administrative og økonomiske konsekvenser

Vi er bekymret for at kravene i sin nåværende form vil medføre uforholdsmessige administrative byrder for små og mellomstore produksjoner. Dette gjelder særlig kravet om bærekraftkoordinator, detaljerte klimabudsjett og spesifikke leverandørvalg.

Eksempelvis vil kravet om grønn strøm være vanskelig å etterleve i områder hvor produsenten ikke har kontroll over leverandøren – for eksempel når man filmer på kommunal grunn eller i private hjem med eksisterende strømvtaler. I tillegg etterlyser vi mer konkretisering av enkelte krav – for eksempel hva som menes med "grønn strøm", og hvordan man skal dokumentere at strømmen faktisk tilfredsstillende dette, særlig i områder med flere leverandører og usikker opprinnelse.

Tiltak som i utgangspunktet er godt ment, kan i praksis gi motsatt effekt. For eksempel kan krav om samkjøring, tog eller kollektivtransport føre til omfattende ventetid mellom økter, særlig i distriktene. Dette gir ikke bare logistikkutfordringer, men kan også medføre økt overtidsbetaling og forskyvning av opptaksplaner. I en produksjon med små team og stram fremdrift vil dette kunne svekke både økonomien og arbeidsmiljøet.

9.2 Tiltak for å sikre gjennomføring

For at standarden skal kunne innføres på en realistisk og treffsikker måte, anbefaler vi at implementeringen kombineres med:

- økonomiske støtteordninger som dekker merkostnader knyttet til bærekraftstiltak
- veiledningsressurser som er tilpasset ulike produksjonsstørrelser og -former
- rapportering som er fleksibel, enkel å bruke og proporsjonal med produksjonens omfang

Uten slike tiltak er det risiko for at tiltakene undergraver sin egen intensjon og svekker bærekraften i bransjen som helhet.

NES-søknad og rapportering bør integreres i skjemaer som allerede eksisterer i RegPortal. Skjemaene bør bygges opp slik at søker svarer på ja/nei-spørsmål, og får tilpassede oppfølgingsspørsmål og felt for utdyping. Dette vil gjøre både søknads- og rapporteringsprosessen mer effektiv og håndterbar, og gjøre det lettere å etterleve kravene – særlig for mindre produksjoner. En slik strukturert og forenklet mal, inspirert av verktøy som Questback, vil også styrke sammenlignbarheten og kvaliteten på dataene som samles inn.

9.3 Tverrdepartementalt ansvar og finansiering

Vi vil understreke at bærekraftstandardens praktiske og økonomiske konsekvenser ikke kan løses innenfor kulturfeltet alene. Tiltak som handler om strøm, lys, transport, aggregater og teknisk utstyr krever løsninger som i stor grad berører næringsliv, importordninger, teknologiutvikling og miljøregulering – og dermed også andre departementer.

Det må derfor etableres mekanismer for tverrdepartementalt samarbeid, der Kulturdepartementet ikke alene får ansvaret for å dekke inn kostnader knyttet til gjennomføring. Dersom hele kostnaden legges på NFI og de regionale filmvirkemidlene, risikerer man at investeringer i bærekraft går på bekostning av kunstnerisk innhold, produksjonsverdi og rekruttering.

Vi anbefaler at staten bidrar med nasjonale subsidier og insentivordninger, for eksempel ved å støtte bærekraftige løsninger hentet fra andre bransjer – eller ved å redusere kostnadene ved å ta i bruk miljøsertifiserte varer og tjenester. Teknisk utstyr, elektriske lastebiler, mobile strømløsninger og miljøvennlige transporttjenester er eksempler på tiltak som i dag er kostbare for små aktører, men som med riktige virkemidler, kan bli mer tilgjengelige.

Dette bør også sees i sammenheng med Insentivordningen, som i dag favner større internasjonale produksjoner. Dersom kravene til bærekraft skjerpes, må også de økonomiske rammene styrkes – og det må gis insentiver til små næringsaktører i tilknyttede bransjer, slik at tilbudet av bærekraftige varer og tjenester øker. Det kan ikke være den enkelte produsents ansvar alene å kvalitetssikre alle innkjøp og løsninger for å få utbetalt neste rate.

Avslutning

Vi støtter intensjonen bak en felles nordisk standard for bærekraft, men ber om at gjennomførbarhet, ressursbruk og bransjens store variasjon tas på alvor i det videre arbeidet. Det er avgjørende at tiltakene ikke bare er ambisiøse på papiret, men også realistiske i praksis – for både store og små aktører, i hele landet.

Med vennlig hilsen

Maria Kluge

Daglig leder, Østnorsk filmsenter